

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Складні випадки синтаксичних явищ
у шкільному курсі української мови**

Освітня програма «Українська мова і література»

Перший (бакалаврський) освітній рівень

Спеціальність 014 Середня освіта

014.01 Українська мова і література

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від “27” лютого 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Складні випадки синтаксичних явищ у шкільному курсі української мови
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	к.ф.н., доц. Русакова Ольга Валеріївна
Контактний телефон викладача	-
E-mail викладача	olga.rusakova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	денна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Консультації до самостійної роботи студентів проводяться на практичних заняттях (тривалість залежить від потреб студента, у межах робочого часу викладача)
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Складні випадки синтаксичних явищ у шкільному курсі української мови» покликаний ознайомити студентів зі складними випадками функціонування синтаксичних одиниць, що сприятиме досконалому оволодінню українською мовою, ефективному використанню отриманих знань у власному мовленні з метою забезпечення повноти комунікативного процесу, реалізації себе у професійній сфері.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни «Складні випадки синтаксичних явищ у шкільному курсі української мови» – систематизувати, закріпити й удосконалити знання із синтаксису, проаналізувати найскладніші випадки вживання синтаксичних одиниць та вивчення їх у шкільному курсі української мови. Завдання: актуалізувати знання з синтаксису та поглибити їх; визначати синтаксичні одиниці відповідно до традиційної граматики та нових тенденцій у сучасному українському мовознавстві; удосконалити вміння й навички аналізу різних типів речень з урахуванням формально-синтаксичного, семантико-синтаксичного, комунікативного аспектів; встановлювати відношення (предикативні, напівпредикативні, суб'єктні, об'єктні, атрибутивні, обставинні, синкретичні, єднальні, приєднувальні, градаційні, зіставні тощо) між компонентами, які структурують синтаксичні одиниці; формувати в студентів уміння співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної української школи.</p>	
4. Компетентності	
<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.</p> <p>ЗК 8. Здатність планувати свій час, працювати автономно, самостійно.</p> <p>ЗК 9. Здатність працювати в колективі, мотивувати на досягнення мети, приймати раціональні рішення, створювати психологічно позитивний клімат, діяти на базі етичних принципів, готовність брати ініціативу на себе.</p> <p>ЗК 11. Здатність до побудови та реалізації власної траєкторії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування власної професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до вчителя.</p> <p>ЗК 13. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 14. Здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання</p>	

аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови.

ЗК 15. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультурність, враховувати гендерний фактор.

5. Результати навчання

знання та розуміння предметної області й професійної діяльності вчителя; • здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях; • здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України; • дотримуватись норм правопису сучасної української мови; • здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів із використанням передових освітніх технологій; • здатність використовувати знання про мову як особливу знакову систему у професійній діяльності, її природу, функції, рівні; • здатність кваліфіковано аналізувати навчальні матеріали й добирати посібники й підручники, які найбільше відповідають цілям і умовам навчання; • здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері; • вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання; • знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; • організувати процес свого навчання і самоосвіти (самостійної роботи); професійно методичну та навчальну діяльність; • дотримуватися правил академічної доброчесності.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год
практичні заняття	18 год
самостійна робота	60 год

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література	4	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Синтаксис як розділ граматики Типи синтаксичних одиниць. Синтаксичні зв'язки у словосполученні та реченні. Засоби вираження синтаксичних зв'язків. Нові аспекти у вивченні синтаксичних одиниць в українському	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Зі списку	Опрацювання лекції, рекомендованої літератури, виконання вправ 2 год; 2 год; 6 год	10	Згідно з розкладом

мовознавстві					
<p>Тема 2. Словосполучення і речення. Словосполучення та інші сполучення слів. Граматичні зв'язки слів у словосполученні. Семантико-синтаксичні словосполучення між частинами словосполучення. Речення як основна синтаксична одиниця. Формально-синтаксична, семантико-синтаксична, комунікативна організація речення.</p>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Зі списку	Опрацювання лекції, рекомендованої літератури, виконання вправ 2 год; 2 год; 6 год	10	Згідно з розкладом
<p>Тема 3. Просте двоскладне речення. Головні й другорядні члени речення Семантико-синтаксична структура простого речення. Проблеми визначення головних та другорядних членів речення. Традиційне й сучасне вчення про другорядні члени речення. Розділові знаки у простому неускладненому й ускладненому реченні</p>	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Зі списку	Опрацювання лекції, рекомендованої літератури, виконання вправ 2 год; 2 год; 6 год	10	Згідно з розкладом
<p>Тема 4. Односкладні речення. Неповні речення Проблема односкладного речення в сучасному мовознавстві. Односкладні речення іменного типу та їх особливості: номінативні, генітивні, вокативні. Односкладні</p>	Практичне заняття, самостійна робота	Зі списку	Опрацювання лекції, рекомендованої літератури, виконання вправ 2 год; 6 год	10	Згідно з розкладом

<p>речення дієслівного типу: означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфінітивні. Різновиди неповних речень: контекстуальні, ситуативні, еліптичні. Парцельовані конструкції як різновид неповних речень. Особливості пунктуації в неповних реченнях.</p>					
<p>Тема 5. Синтаксис складного речення Традиційні й нові підходи до вивчення синтаксису складного речення. Класифікації складних речень.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>Зі списку</p>	<p>Опрацювання лекції, рекомендованої літери, виконання вправ 2 год; 2 год; 6 год</p>	<p>10</p>	<p>Згідно з розкладом</p>
<p>Тема 6. Складносурядні речення Змістові відношення між частинами складносурядного речення. Складносурядні елементарні та складносурядні багатокomпонентні конструкції. Пунктуація в складносурядному реченні.</p>	<p>Практичне заняття; самостійна робота</p>	<p>Зі списку</p>	<p>Опрацювання лекції, рекомендованої літери, виконання вправ 2 год; 6 год</p>	<p>10</p>	<p>Згідно з розкладом</p>
<p>Тема 7. Складнопірядні речення Підходи до вивчення складнопірядних речень в українському мовознавстві. Класифікації складнопірядних речень. Сполучники та сполучні слова, явище омонімії.</p>	<p>Лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>Зі списку</p>	<p>Опрацювання лекції, рекомендованої літери, виконання вправ 2 год; 2 год; 8 год</p>	<p>15</p>	<p>Згідно з розкладом</p>

<p>Тема 8. Безсполучникові складні речення Безсполучникові складні речення, синонімічні до складносурядних та складнопідрядних. Інтонація і змістові відношення між частинами складного безсполучникового речення. Пунктуація на межі частинами складного безсполучникового речення</p>	<p>практичне заняття; самостійна робота</p>	<p>Зі списку</p>	<p>Опрацювання лекції, рекомендованої літери, виконання вправ 2 год; 2 год 8 год</p>	<p>15</p>	<p>Згідно з розкладом</p>
<p>Тема 9. Конструкції з чужим мовленням Пряма, непряма і невласне пряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Пунктуація при прямій мові. Діалог. Цитування.</p>	<p>Практичне заняття; самостійна робота</p>	<p>Зі списку</p>	<p>Опрацювання лекції, рекомендованої літери, виконання вправ 2 год; 8 год</p>	<p>10</p>	<p>Згідно з розкладом</p>
7. Система оцінювання курсу					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. Види контролю Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Упродовж курсу студент виконує завдання, які містять питання щодо понятійного апарату дисципліни та спрямовані на перевірку рівня практичних умінь і навичок студента.</p>				
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Не передбачено</p>				
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання практичних завдань та самостійної роботи (50 %)</p>				
8. Політика курсу					
<p>Курс передбачає різні форми та методи аудиторної та самостійної навчальної роботи. Неприпустимі плагіат та списування. Пропуски практичних занять відпрацьовуються шляхом індивідуальної бесіди з викладачем після опрацювання теоретичних положень теми та обов'язкового виконання вправ з посібника. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він складає тести (Тести 1, Тести 2). Успішне складання тестів дозволяє студенту бути допущеним до складання заліку.</p>					
9. Рекомендована література					
<p>1.Бевзенко С.П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Сучасна українська мова. Синтаксис. – К.:</p>					

Вища школа, 2005.

2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис. Київ, 1993.

3. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. Донецьк, 2001.

4. Кадочнікова О. Синтаксис сучасної української літературної мови: збірник вправ і завдань. Національний університет "Києво-Могилянська академія", кафедра української мови. К., 2015. 110 с.

5. Слинко І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. Київ, 1994.

6. Український правопис. Харків: Фоліо, 2019. С. 161 – 205.

7. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Київ, 2004

Викладач _____ О. В. Русакова